

Benet, venduto, vendetta

(comèdia teatral per al gaudi de les companyies amateurs)

de Rosa M. Isart
rmisart@hotmail.com

(2004)

INTRODUCCIÓ HISTÒRICA.....	3
PERSONATGES	4
OBRA TEATRAL. ACTE PRIMER.....	5
I. Negocis en nom de la pàtria!.....	5
(cançoneta núm. 1 del poble).....	6
II. Tot estigui on ha d'estar	9
(cançoneta núm. 2 del poble).....	10
III. Comencen les explicacions del Batlle sobre l'important substrat cultural català	11
(cançoneta núm. 3 del poble).....	12
IV. Dels conflictes normatius que sovint passen arreu	13
(cançoneta núm. 4 del poble).....	14
V. Visca l'Espanya, unida i dretana!.....	14
(ballaruga flamenco-catalana del poble).....	15
(cançoneta núm. 5 del poble).....	17
VI. Dels errors repetitius i els oblitats imperdonables	17
(cançoneta núm. 6 del poble).....	18
(cançoneta núm. 7 del poble).....	19
VII. Tot buscant la definició del caganer.....	20
(cançoneta núm. 7 bis del poble).....	22
OBRA TEATRAL. MITJA PART	26
Entremès del Caganer	26
(cançoneta del caganer).....	26
OBRA TEATRAL. ACTE SEGON.....	28
VIII. Dels ponts i de les proves d'alcoholisme	28
(cançoneta núm. 8 del poble).....	29
IX. Del problema de la incultura i de la interpretació religiosa	33
(cançoneta núm. 9 del poble).....	36
X. De tabús i suposades utopies, de tortures i males pronunciacions	37
XI. L'evidència guanyadora	40

INTRODUCCIÓ HISTÒRICA

El monestir de Sant Benet de Bages, a la comarca del Bages que té en Manresa la seva capital, era una antiga abadia benedictina que va ser fundada en el segle X. Del conjunt d'edificis actuals destaca l'església (construïda a final del segle XII-principis del XIII) i el claustre. El claustre és quadrat i conté sis jocs d'arcades dobles a cada costat. La vida monàstica de l'abadia, que conté també elements gòtics notables, va durar fins al 1835.

El monestir constitueix un dels monuments més emblemàtics i significatius de la comarca, avui de propietat particular, tot i que es pot visitar. Salvant-lo de l'abandonament, l'any 1908 la família del pintor Ramon Casas va adquirir tot el monestir i va encomanar restauracions parcials a l'arquitecte Puig i Cadafalch. El monestir administrativament pertany a Sant Fruitós però canònicament depèn de la parròquia de Navarcles.

L'obra de teatre que teniu a les mans, les lluites per la propietat del monestir, són pura ficció i no tenen altre fonament que el de la imaginació humana, amb l'objectiu de passar una estona distreta.

PERSONATGES

Principals

EL BATLLE, amb accent gironí, cap governatiu de l'administració local
EL NOTARI, home de lleis i altres coses
EL POLÍTIC CASTELLÀ, home de dretes i centralista, parla espanyol
(no sap el català i amb prou feines n'entén alguna frase)
L'EXTRATERRESTRE, estranger, disfressa verda i aparença raríssima
(sempre porta un diccionari de la llengua catalana sota el braç per retocar les seves
frases de comunicació amb el món occidental)
SANT VALENTÍ, sant i patró de Navarcles,
amb túnica luxosa i atributs pertinents
L'HISTORIADOR, erudit de la cultura catalana
EL SERVENT DEL NOTARI, majordom del Sr. Notari
EL POBLE, gentada, grup coral,
(d'entre 6 a 20 persones,... o tants com es vulgui)

Secundaris

(personificacions grotesques o curioses):
per ordre d'aparició:
LA CREMA CATALANA
EL PÀ AMB TOMÀQUET
EL CAGANER
EL TAPÍS DE LA CREACIÓ DE GIRONA
LA BÍBLIA DE RIPOLL
EL CAPITELL ROMÀNIC DE SANT BENET

Època: any 2004

Lloc: plaça Major del poble

*Nota: el personatge col·lectiu del poble, a elecció del director escènic,
pot anar desenvolupant en l'obra diverses activitats manuals, gangs,
tics, etc.*

OBRA TEATRAL. ACTE PRIMER

I. Negocis en nom de la pàtria!

EI BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE,
EL SERVENT DEL NOTARI

És dimarts pel matí. Carrers del poble de Navarcles. Arriben EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ i EL POBLE. Entra després EL NOTARI amb 4 operaris (gent del POBLE) que deixen una gran taula de fusta i marxen a per unes quantes cadires també de fusta noble.

EL NOTARI: La compravenda... Quin és l'objecte de transacció ? Tinc entès que el monestir de Sant Benet.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Ciertamente.

EL BATLLE: Això ja es veurà!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: La esposa del Presidente del Gobierno, previa sugerencia de (*amb molt d'accent ianqui*) Mrs. Bush, piensa que sería muy embellecedor tener un monasterio en el jardín de palacio. El clima tranquilizador que evocan sus piedras repercutiría muy posiblemente y positivamente en las negociaciones políticas allí celebradas; devendrían también pacíficas, a todo se diría amén.

EL BATLLE: Y todo bajo el amparo divino...

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Ciertamente. La bendición del Señor ciertamente embellece las cosas.

EL BATLLE (*al poble*): Nanos, la bellesa per a les esteticistes, no?

EL POBLE:

(cançoneta núm. 1 del poble)

Caram, caram, amb el bon jan
vingut del centre
amb –diguem- ben buit el ventre.
Les pedres de Sant Benet
porten tots a fer un discursset.
Qui serà, qui,
que marxarà panxacontent
i, de tornada a casa, ben dret ?

EL NOTARI: Anem per feina. Definim les parts negocials interessades. Algú més?

L'EXTRATERRESTRE (*entrant a escena*): Jo també estic interessat en aquesta compravenda. (*El personatge ha de vestir i portar coses tan extravagants que causi el riure enorme en el públic; pràcticament és un circ ambulat o una caseta de firaire o un home-penjador amb estranyíssims artefactes*).

EL NOTARI: Què cony és això?

EL BATLLE: No sigui racista, Gibernau. És un alienígena. Va arribar ahir. Té la nau aparcada al camp de futbol. Però (*a L'EXTRATERRESTRE*) recordi que només té permís fins dissabte el vespre, eh? Ja s'han suspès els entrenaments d'alevins i júnior per vostè. El que no farem és suspendre també el partit amb el Mojà, eh!

L'EXTRATERRESTRE: Prenc pota. (*Consulta el diccionari*) Prenc nota.

EL NOTARI: Treurem les lleis. Per si cal consultar-les.

EL NOTARI s'espetega els dits i arriba EL SERVENT DEL NOTARI que li porta un totxo de llibre. És una enciclopèdia falsa: feta de paper-cartró, s'obre i a dintre té un compartiment secret per a una petaca de whisky.

EL NOTARI: Papers. També fulls per si cal prendre notes. *(Torna a espetegar -se els dits i EL SERVENT DEL NOTARI porta un plec de DIN-A-4, que deixa a la taula abans de marxar d'escena.)*

EL NOTARI *(recriminador)*: Nen, l'eficiència... màxima.

EL SERVENT DEL NOTARI porta ràpid uns quants bolígrafs, que deixa a la taula abans de marxar d'escena.

EL NOTARI *(assegut al cap de taula i tots els altres dempeus)*: Comença el procediment! *(Bufa satisfet)*.

EL NOTARI, dissimuladament, obre el gran llibre i escudant-se en ell beu un xarrupet de whisky. Tanca la petaca, la deixa a dins del llibre, tanca el volum enciclopèdic.

EL NOTARI: Si el poble considera que pot notar cansament, si algú té problemes de varius o circulació, si algú porta una cama ortopèdica, o si, en general, la voluntat del poble és tenir cadires, en portarem perquè seguïn.

EL POBLE es mira i assenteix amb el cap.

EL NOTARI: Cadires per al poble, nano!

EL SERVENT DEL NOTARI i el mateix POBLE muntaran un auditori improvisat, prop de la taula noble.

EL NOTARI torna a beure d'amagat i a tancar, després, el volum enciclopèdic. Arriba L'HISTORIADOR.

EL NOTARI: Senyor Historiador. Bon dia tingui. *(L'HISTORIADOR seu a una cadira del poble.)*

EL BATLLE (*dempeus*): Som el municipi més petit del Bages però amb dignitat! A l'esquerra del riu Llobregat. L'esquerra! La divina esquerra! La llibertària esquerra!

L'HISTORIADOR: 5, 52 km² . Un aprovadet justet, Sr. Batlle!

EL BATLLE (*solemne, al NOTARI*): Benvolgut. Vist en perspectiva, tenim uns 1.300 km² de territori. Som la comarca més cèntrica de Catalunya. Si tenim el Llobregat, el Cardener, la riera de Rajadell, ... si tenim l'alzina de fulla curta/

L'HISTORIADOR (*tot interrompent per especificar amb alguna erudició...*): *Quercus ilex rotundifolia...*

EL BATLLE: si tenim les coves del Toll i de les Toixoneres, si tenim la torre del Breny romana,... no tindrem també dret a quedar-nos amb el monestir de Sant Benet?

EL POLÍTIC CASTELLÀ (*dempeus*): Justamente. Tienen excedente cultural, en la comarca.

EL BATLLE (*amb gest amenaçador*): No señor. ¡Más del 90% de nuestra superficie cultivada son tierras de secano!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Señor, no me tome por tonto. "Secano" no es sinónimo de "pobre".

EL BATLLE: Quédese con el concepto: "seco".

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Ni seco ni "paparruchas", como decía el insigne protagonista senil del Cuento de Navidad del excelentísimo (*amb un fort accent ianqui*) Charles Dickens. Manresa es muy fría. Nadie vendrá a ver su monasterio. Nadie, pues, lo echará en falta.

EL BATLLE: Tot el que és bo, un dia o altre serveix. (*AI POLÍTIC CASTELLÀ*)
¡Todo lo bueno vale, sea para el día que sea!

EL NOTARI torna a beure d'amagat i a tancar, després, el volum enciclopèdic.

L'EXTRATERRESTRE: M'encanten les pedres de Sant Benet. M'encanten. Ens encanten.

EL POLÍTIC CASTELLÀ (*histrionic, gesticulant*): Usted verá...: ¡Y a nosotros!

II. Tot estigui on ha d'estar

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE,
SANT VALENTÍ

Ja passen a asseure's i a compartir taula EL NOTARI, L'HISTORIADOR, EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ i L'EXTRATERRESTRE. Entra SANT VALENTÍ. (Pel que fa a la gent del POBLE, alguns estan asseguts i alguns, neguitosos, dempeus).

SANT VALENTÍ (*saludant amb el cap*): Senyors...

EL BATLLE (*saludant amb el cap*): : Senyor...

L'HISTORIADOR (*saludant amb el cap*): Benvolgut patró...

L'EXTRATERRESTRE (*saludant hitlerià*): Avemaria, sense pecat concebuda...

EL BATLLE: Baixi el braç, ximplet! (*L'EXTRATERRESTRE el mira estranyat*).

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ¡Qué tiempos aquellos! (*Petita pausa.*) Yo no me he traído al Santo Padre. ¡Podían haber avisado!

(Pausa; alguns respiren fondo).

EL BATLLE: Mireu, tot val. Tot agafa valor. La Fàbrica Asland a Castellar de N'Hug. Inicis del vint. Paisatge industrial. Canvi de criteris: ...i som-hi: vàlua! (*Tot mirant el POLÍTIC CASTELLÀ*) Si acaben valent les fàbriques, què collons s'endurà vostè una església! Coses hi ha a Catalunya. Sí, tenim el claustre de la Catedral de Girona. Sí que és segle XII però... és que com Sant Benet no hi ha res!

EL POLÍTIC CASTELLÀ : Cálmesese señor, alcalde del pueblo.

EL POBLE:

(cançoneta núm. 2 del poble)

Ter, Onyar, Güell i Galligants!

Per Déu, deixeu que les coses facin el seu curs

i estiguin on han d'estar!

Ter, Onyar, Güell i Galligants!

Un cubell d'aigua freda a qui calgui estovar!

L'HISTORIADOR: Serà Navarcles important, però no tant! No sé pas si sortim al Carreras i Candi del 1908¹, però en tot cas, senyors, una mica d'humilitat!

EL BATLLE: Si a Gaudí l'atropellà un tramvia, talment el Trambaix d'avui en dia podria acabar amb tots vosaltres! Només cal que canviar-li el traçat! A aquesta taula hi ha un munt d'impostors i canalles fraudulents, ...de mafiosos!

SANT VALENTÍ: Jesús, Josep i Maria!

EL NOTARI: Senyors, senyors. Una mica de pau.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ...Esas piezas en Madrid... *Oh, my God!* ...¡Y un buen avemaría dentro!

EL BATLLE: Notari, Gibernau, prengui nota d'aquesta indecència. El senyor de Madrid sembla més aviat una puta d' (*pronuncia malament, com a paraula aguda*) Amsterdam amb a la mà una Voll-Damm!

EL NOTARI (*posant-se dempeus un moment*): Senyors, les lleis no funcionen d'aquesta manera!

¹ En els estudis de geografia catalana destacaren Carreras i Candi talment com el geògraf i pedagog Pau Vila, que féu el 1937 una gran aportació amb la Divisió Territorial de Catalunya.

EL NOTARI torna a beure d'amagat i a tancar, després, el volum enciclopèdic.

III. Comencen les explicacions del Batlle sobre l'important substrat cultural català

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE,
LA CREMA CATALANA, EL PA AMB TOMÀQUET

EL BATLLE: Señor de afuera, muchas páginas podrían escribirse sobre el buen hacer y maneras del pueblo catalán. Y muchas más sobre el patrimonio cultural, artístico, lingüístico, literario, moral, estético y muchos otros más... que tenemos.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Pienso que quiere usted convencerme.

EL BATLLE: Les veritats no necessiten convenciment! ¡Los hechos no necesitan ningún auto de fe! A la sang d'aquest home, els seus leucòcits encara són de la Inquisició espanyola!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Le escucho. Como si por un momento un sordo llevara otófono.

EL BATLLE (*recomposant-se*): Tenim coses ben bones. Inimitables, segons com es miri.

L'HISTORIADOR: Tenemos cosas la mar de buenas. Inimitables, según cómo se mire.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Algo iba entiendo, mozo.

EL BATLLE: Un buen jabugo...

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ¿Suyo? ...¿De aquí?

EL BATLLE: No. De aquéllos. De Andalucía.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Ya decía yo...

EL BATLLE: ¿Qué añadir a un buen jabugo?

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Una buena siesta y un buen partido de fútbol.

EL BATLLE: ¡No!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ?

EL BATLLE: Un buen vino, ...*(intenta pronunciar-ho amb convenciment)* ¡no me joda!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Claro. Por supuesto.

EL BATLLE: Ho veus, noi. “Un porrón”. Aquí en diem “un porró”.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ?

EL BATLLE: Un bon Priorat! ...Un tinto inmejorable.../

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ...¡Y a cascarla! Me ha convencido: ¡adelante, pues, con la cultura catalana!

EL BATLLE: ¡Pero nada de “PrioratOs”, ¡eh!

EL POBLE que escoltava atent ara celebra la primera victòria del seu batlle amb un seguit d’aplaudiments. A continuació, cantarà.

EL POBLE:

(cançoneta núm. 3 del poble)

Xarrup, xarrup.

Xarrupes tu, xarrupo jo.

Pet perdut queda el goril.la.

Per una estona,

-quina bona ensarronada!-

el porró gronxará el nostre vailet!

Dóna-li quadern i ploma: -ràpid!-

que posará prest el plàcet!

EL NOTARI (*tal vegada se sent al.ludit pels xarrups...*): El poble no ha d'intervenir en les coses d'estat!

EL NOTARI no pot evitar tornar a beure d'amagat; tanca, després, el volum enciclopèdic.

Surten a escena LA CREMA CATALANA i EL PÀ AMB TOMÀQUET. Mentre ambdós ballen una sardana curta amb EL POBLE, el POLÍTIC CASTELLÀ anirà estampant la seva signatura a un munt de papers que li van arribant a la taula; simultàniament EL BATLLE va parlant mig sol...

EL BATLLE (*a algú*): L'àvia feia la crema catalana amb Potax, per comptes de midó.

Llet, sucre, pell de llimona, canyella en branca, rovell d'ou...

Final de la sardana. Tothom torna al seu lloc.

IV. Dels conflictes normatius que sovint passen arreu

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE,
EL SERVENT DEL NOTARI

EL NOTARI s'espetega els dits i entra EL SERVENT DEL NOTARI.

EL NOTARI: Un cigarro.

Torna EL SERVENT DEL NOTARI amb un cigar a la mà. Va cap al NOTARI quan llavors és EL BATLLE qui fa petar els dits. EL SERVENT dubta; llavors va cap al BATLLE amb el cigar. Torna EL NOTARI a fer petar els dits. EL SERVENT dubta; llavors va cap al NOTARI amb el cigar. (La rivalitat fa que l'escena es repeteixi algunes vegades més). Algú del POBLE, al final, empenyat, agafarà el cigar de la mà del SERVENT DEL NOTARI i li abaixarà els pantalons i li embutirà el cigar al forat del cul. EL SERVENT marxarà corrents.

EL POBLE :

(cançoneta núm. 4 del poble)

La llei diu una cosa,
les regidories en volen una altra.
Les arques són mig buides,
però l'ajuntament ordena
que hi hagi botifarrada popular.
...Qui té la botifarra més grossa?
En tot cas, TOT i exhaustiu
que consti en ACTA.
A l'hora de reclamar
hi hagi un bon farcell on mirar!

V. Visca l'Espanya, unida i dretana!

EI BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE

EL POLÍTIC CASTELLÀ : Ustedes, desde el 92, hacen mucho ejercicio...

EL BATLLE: Tanto que votamos tanto como podemos...

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Ensañamiento. Hay ensañamiento en sus palabras.

EL BATLLE: Sí señor. Aludía al puntapié que les dimos el marzo del 2004 sacándoles del poder y metiendo a los socialistas. El precedente en las catalanas es de suponer que ya les puso nerviosos.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Ya decía yo... ¡Ensañamiento total! ...Decía mi madre: “niño, no necesitas los másters”. ¡Qué bueno soy, y cómo entiendo las cosas! ¡Antes que acaben las frases ya sé qué quiere decir la gente! (*content*) ¡Lo veo venir todo siempre! (*encara més content*) ¡Lo entiendo todo siempre!

EL BATLLE: Menos cuando gobiernan, collons!.

EL POLÍTIC CASTELLÀ (*se sent ofès i amenaça*): Lástima que ya no esté a tiempo de cambiar, de nuevo, el Código Penal.

EL BATLLE: Donde dije “Có-di-go Pe-na-l”, “ co-digo-pena”. Pena, penita, pena.

EL POBLE (*canten mentre ballen*):

(*tots*)

(ballaruca flamenco-catalana del poble)

Pena, penita, pena, ei!

Oh, oh, oh, pena, penita, pena!

Él, y ella, y ellos, y los de allá.

Todos, sí, sintiendo:

pena, penita, pena.

Ei!

(uns quants)

Nano!

(uns quants altres)

Ep, què?

(uns quants altres)

Que senten pena!

(tots a una)

Diu la llei natural:

viu i deixa viure!

Si ho fas així

ni pena ni botxí!

(S'avancen els nens del grup del POBLE, si n'hi ha, i repeteixen tres vegades els dos darrers versos. Posteriorment, el POBLE en general es felicitaran entre sí i tornen al seu lloc; si volen, s'asseuen.)

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Un ensañamiento muy, muy, pero que muy grande.

EL BATLLE: Usía, demuestra ahora dotes de matemático.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Todos los de la derecha tenemos muchas carreras.

EL BATLLE: Dinero, morro y tapeo: ¡ Qué viva España!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Señor alcalde, ¡merecería la cár-cel!

EL BATLLE: ¡...Y usted la cel-da! *(Al POBLE)* Nanos, paraules encadenades! Apa, feu-me un joc de paraules!

EL POBLE:

(cançoneta núm. 5 del poble)

La dre-ta.

No vol nua la te-ta.

Però sí xupar de la me-ta.

La dre-ta.

Bateja d'ETA qualsevol malife-ta.

I ara els nens a cantar la sa-e-ta!

S'avancen els nens del grup del POBLE, si n'hi ha, i repeteixen tres vegades el darrer vers.

VI. Dels errors repetitius i els oblits imperdonables

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE

L'HISTORIADOR: L'obra teatral més coneguda d'Àngel Guimerà és *Terra baixa*.

Guaita tu que el Manelic arribà abans a Madrid que no pas a Tortosa i al Teatre Romea de Barcelona.

EL BATLLE: No els defensis gaire, tu, a aquests... I no em parlis de *Terra baixa* que a València sempre la feien en castellà! Mira que m'ho repeteix una i altra vegada el Sirera! (*Petita pausa.*) Collons, que valencians i catalans del Principat mai no acabem de connectar com Déu mana!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Oiga, oiga... Eso de "tierra baja" muy bien. Bajen las cabezas y los humos.

EL BATLLE: Para que me entienda: ¡Gigantes y cabezudos siempre! I si no que li ho diguin a en Carod²!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Llevando a cabo una profunda reflexión... parece una declaración de principios. Pero ya se sabe: todo principio tiene un final.

EL BATLLE (*al POBLE*): Ciutadans, poble: regala-li un diccionari!

EL POBLE:

(cançoneta núm. 6 del poble)

No guanyarà pas els Jocs Florals de Barcelona.

No serà mestre en gai saber.

No rebrà l'englantina d'or!

L'HISTORIADOR: Oh, quant d'amor! La *Rosa rubiginosa*!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Gays!? Señores, homosexualidad no, ¡por favor!

EL BATLLE (*imitant-lo*): Sexualidad tampoco, ¡por favor!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ¡Eso mismo! ¡Perfecto, perfecto!: ¡Nos entendemos! ¡Por fin!

EL BATLLE: Tu m'has vist a mi cara de *morphing*?

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ... ¿Habla de Morfeo?

EL BATLLE: No. D'en Michael Jackson.

² Doble al·lusió: En la campanya electoral per a les eleccions autonòmiques a Catalunya del 2004, el polític de tendència d'esquerres, republicà i independentista Josep-Lluís Carod-Rovira va emprar capgrossos clònics seus en els actes partidistes de sol·licitud del vot a ERC (Esquerra Republicana de Catalunya). A banda, poc després d'arribar al poder gràcies a pactes tripartidistes i ostentar el càrrec de Conseller en cap, contactava amb ETA per negociar la fi de la violència com a mínim a les terres catalanes. Aquestes actuacions, que portaren força polèmica a l'Estat Espanyol, foren defensades per ERC una i altra vegada. Moltes forces polítiques espanyoles i catalanes, però, estaven clarament en contra de qualsevol negociació amb l'agrupació terrorista. ERC, en canvi, remarcava la necessitat de dialogar fins i tot des de l'Estat Espanyol amb ETA a fi de tancar les actuacions violentes; el precedent que donaven era que també amb el diàleg s'aconseguí acabar temps enrere amb l'entitat terrorista Terra Lliure a Catalunya.

L'EXTRATERRESTRE (*tararejant la cançó d'en Jackson i movent-se a l'estil Jackson Five però molt exagerat*): Ta-ra-ra-ra-rá-ra....: Black and White!

EL NOTARI està desesperat per la frivolitat in crescendo que va envaint la reunió. ...No pot evitar tornar a beure d'amagat; tanca, després, el volum enciclopèdic.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ¡Que conste en acta que yo nunca he dicho que el señor alcalde se duerma en los laureles ni en los plenos! (*Pausa mitjana.*) Pero sí... a mi me parece que hacen, todos ustedes, mucho teatro.

L'HISTORIADOR: No señor. El mayor ejemplo: nuestro Teatro Nacional. Sempre el mateix pessebre! El teatro unos pocos y siempre los mismos. (*Al POBLE*) ...Encara que canviïn el caganer i pengin decorats ultrasumptuosos o supermultimèdia! (*EL POBLE riu i es miren tots plegats.*).

EL POBLE:

(cançoneta núm. 7 del poble)

"I el Jesuset dorm,
i Josep li arregla les palles al pessebre,
i els àngels callen,
i els pastors que adoraven
ja no hi són..."³

EL BATLLE: Des de quan li dieu Sant Josep a Convergència?!

EL POBLE amaga el cap sota l'ala (...volem dir, sota els braços creuats) mentre diuen: Nosaltres mutis, sants innocents!

³ Text corresponent a un Goig/Nadal a de Josefina Roma, de 1996, en la línia de les composicions populars des del segle XIX.

L'EXTRATERRESTRE: ...“Els abonats els primers i amb passi VIP sense fer cua”,...
com deia un bon amic/

EL BATLLE (*intrigat*): “un bon amic”?

SANT VALENTÍ (*recriminador*): Jove, l'ostentació és pecat... I la cobdícia.

L'HISTORIADOR: gran pena totes aquelles maquinacions que deixen de banda.
Que li ho diguin a en Joan Ferrandis, a en Timoneda, a Francesc Fontanelles, ...Joan Ramis, Jaume Tió, Francesc Vicenç Garcia⁴, Josep Robrenyo, a en Pous i Pagès, a Carme Montoriol, a Maria Lluïsa Algarra, a Salvador Espriu, o Joan Oliver⁵, a Manuel de Pedrolo, a Maria Aurèlia Capmany, a Rafael Tasis, Odó Hurtado,...⁶

EL BATLLE: Un extraterrestre sempre porta maldecaps. I un historiador... també! (A *L'EXTRATERRESTRE*) Sempre foten cullerada, eh?! Mira que us agraden les nostres coses, les nostres plantes, les nostres botifarres!

L'HISTORIADOR (*rascant-se el cul*): Què n'era de bo el text d'*Àngels a Amèrica*, de Kushner, que estrenà el Nacional el desembre del 1996...

EL BATLLE: A Amèrica i a arreu. Per totes bandes necessitem força àngels!

Cada persona de les que integren EL POBLE treu algunes plomes blanques de la butxaca i les bufen a l'aire. Silenci amb pausa fins que les plomes arriben totes al terra.

VII. Tot buscant la definició del caganer...

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE,

⁴ Popularment, el Rector de Vallfogona.

⁵ El seu pseudònim era Pere Quart.

⁶ Llista d'autors extreta de l'article crític a la política del Teatre Nacional de Catalunya (TNC) signat pel director, autor, catedràtic i assagista teatral Ricard Salvat, al diari Avui del dijous 1 d'abril de 2004 (pàg. 19): “TNC: 23 anys de terra cremada”. En termes similars, la crítica de Juan Carlos Olivares al diari Avui del dilluns 12 d'abril de 2004: “L'ocàs d'un model de teatre públic”.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Debemos revisar algún concepto. Cojo mis notas, si me permiten.

L'ESTRATERRESTRE (*amb un punt de cantarella*): Cojo, cojones. Cojo, cojones.

L'HISTORIADOR: Calli, ase. Res de jocs de rimes. La reunió és seriosa.

EL BATLLE: Aquest polític semblarà la Biblioteca d'Alexandria al final! Tot el dia fulls!

L'HISTORIADOR: No prenen pas tantes notes per al Pla Hidrològic. (*Pausa. Al POLÍTIC CASTELLÀ*) Què necessita, ara?

EL BATLLE: El centralisme, en qualsevol de les seves formes i manifestacions, em té negre! (*Pausa. Intentant que no es noti, empra un full arrugat que treu de la butxaca per recordar el nom Foster*): Com em recorda la... la... la.. torre... (*llegeix el paper*) Foster de Collserola la capitalitat! (*Pesarós:*) Les dificultats de la nostra vida. Punxes, punxes, retrets, ensopagades, electrocutacions, freqüències diverses i llumetes que s'encenen si algun dia n'encertem una i ens posem d'acord...

EL POBLE (*en realitat cadascun està llegint un paper arrugat tret també de la butxaca*): "Més de dos-cents metres d'alçada, un eix central i tot un perímetre de cables d'acer. 1988-92, Norman Robert Foster. La torre de Collserola." (*Llegeixen el paper dos cops.*).

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Señores, señores, guardemos las formas... (*Reemprèn*) Eso del cocotero...

EL BATLLE: Quin "cocotero"?

EL POBLE (*que recupera la cançoneta núm. 7, que fa memòria*):

(cançoneta núm. 7 bis del poble)

“I el Jesuset dorm,
i Josep li arregla les palles al pessebre,
i els àngels callen,
i els pastors que adoraven
ja no hi són...”

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Su pesebre tenía un cocotero. Dejaban el mismo pesebre pero cambiaban las plantas. ¿No era eso?

EL BATLLE: Ai, nano! Les palles no són “cocoters”! Les palles són palla del paller! Quina vergonya, quanta ineficàcia, quant analfabetisme, quina misèria de traduccions simultànies! Vamos a “aclarirle⁷” las cosas...

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Si son tan amables...

L’HISTORIADOR: Queríamos decir que aún cambiando de traje o de tuerca.../

EL POLÍTIC CASTELLÀ (*tallant-lo*): ¡No me dé más pistas, caballero! ¡Todo entendido!

SANT VALENTÍ: Jesús, Josep i Maria...

L’HISTORIADOR: “España está bien”. ...“España va bien”.

SANT VALENTÍ: Jesús, Josep i Maria!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Y eso de “caguá-ne? Suena a guayana...

EL BATLLE: “Caganer”, senyor polític, és una paraula nacional. Molt nacional..

EL POLÍTIC CASTELLÀ: También suena a “The winner is”.

EL BATLLE: “Ca-guà-ner-és”...

SANT VALENTÍ (*mirant el POLÍTIC CASTELLÀ*): Santa innocència!

⁷ Hauria d’haver dit aclarar. Catalanisme.

EL BATLLE(*mirant el POLÍTIC CASTELLÀ*): Santa imaginació!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: “The winner is”, (*tradueix*) “y el ganador es”... ¡Pum! ...¡Y te dan el Oscar!

EL BATLLE: Bé, pensant-ho bé...

L’HISTORIADOR : ...no hi ha tanta diferència, no?

EL BATLLE: no. (*Al POLÍTIC CASTELLÀ*) “Caganer”, traducido a su lengua,... sería algo así como “quien nada corta el bacalao” además “metido en el escaparate” y además pero “marioneta de”. ¡O más sencillamente: un infeliz ...apátrida, semianalfabeto y marioneta nacional! Y si lo pones en un pesebre, ya es..., ya es..., ya es... (*al POBLE*) ...Què és?

EL POBLE: Caganer total!

EL BATLLE: Això, el Caganer Total!

EL POLÍTIC: ¿Por qué apátrida?

EL BATLLE: Porque en definitiva no tiene dónde defecar.

L’EXTRATERRESTRE (*reflexiona preocupat en veu alta*) “Caganer”... Aquest nom de superheroi no em consta a la llibreteta idiomàtica... Aix! (*Segona repetició de l’exclamació Aix en un to rotundament robòtic i d’ultratomba*) Aaaix!

L’EXTRATERRESTRE *treu una llibretona de dintre d’alguna banda i la va repassant...*

L’EXTRATERRESTRE: “...Superman, Superwoman, ...Batman,... Robin, ...El guerrero del antifaz, ...Yul Briner,... El conde-duque de Olivares, Estefanía de Mónaco, El baró de bidet, ...”. No. No. No hi és. (*Per a sí:*)...Potser és un neologisme... ...Potser surt en una franja horària en què no miro la televisió...

EL BATLLE: Per què no calla, bon home?

L'EXTRATERRESTRE: Miri, a banda de comprar a mi em van enviar aquí a recopilar dades, senyor Batlle!

EL BATLLE: Bé, bé, no entrarem en polèmica!

SANT VALENTÍ: Jesús, Josep i Maria! Perdona'ls Senyor. L'agressivitat és el pa de cada dia! En cotxe, a peu, de totes maneres...

L'EXTRATERRESTRE: Fa estona que aquest bon home demana pels seus fills. *(Al POBLE)* Algú els ha vist o pot cridar-los a venir? No cal fer patir l'arsenal *(mira la llibreteta i rectifica el substantiu)* el personal!

SANT VALENTÍ: Jesús, Josep i Maria!

L'EXTRATERRESTRE: No patiu, senyor Sant: que els busquen,...testicles *(o sigui, volia dir collons)*! Testicles, per Déu, portin en Jesús i companyia!

EL NOTARI beu d'amagat. EL BATLLE es passa la mà pel front. SANT VALENTÍ es fa la creu.

L'EXTRATERRESTRE: Veieu, ja es mareja i tot! Porteu-li la fillada, cajones!

TELÓ

(MITJA PART)

OBRA TEATRAL. MITJA PART

Entremès del Caganer

(L'entremés podrà donar pas a una pausa escènica perquè el públic faci un mos i xerrameca com es fa al teatre burgès o bé es pot directament enllaçar amb la segona part de l'obra.)

Teló abaixat. Surt EL CAGANER a l'escena buida de personatges.

EL CAGANER:

(cançoneta del caganer)

Sóc el Caganer.

Sóc la figura tradicional

del pessebre català.

Era el pastor que

feia descaradament

les seves necessitats.

Cul a l'aire i feliç

tothom em veia les galtes.

De poc m'entero

i poca cosa sé.

La tifa del caganer

és arma noble i formosa

coneguda i molt preuada.

In tifa, veritas, senyors:

en la tifa, la veritat.

Hom pot saber

quan les coses van mal:

si « tants caganers »

com « bolets trobaríeu a un bosc »,

esgarrifa't de la costra política del país,

alarma't del nivell cultural,

esglaiat de la poca traça habuda,

astorat del cabdal (baix) del polític

que no del riu.

Baròmetre del país, senyors:

quin teatre fet,

quin llibre editat

i quants caganers asseguts!

Entra EL BATLLE.

EL BATLLE: No me'n refio d'aquest talment com en Ruyra no se'n refiava d'en

Gual! (*Marxa d'escena tot empaitant i fent fora d'escena el CAGANER*).

EL POBLE (*veu en off*): Visca el Caganer, tant al Congrés com al Senat!

EL BATLLE (*veu en off*): Serà possible!!

FINAL DE LA MITJA PART

OBRA TEATRAL. ACTE SEGON

VIII. Dels ponts i de les proves d'alcoholisme

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE,
SANT VALENTÍ, EL TAPÍS DE LA CREACIÓ, EL SERVENT DEL NOTARI

Teló amunt. Entren i agafen lloc a la taula EL BATLLE, L'HISTORIADOR, EL NOTARI, EL POLÍTIC CASTELLÀ, L'EXTRATERRESTRE, SANT VALENTÍ. EL NOTARI beu d'amagat.

EL BATLLE (*presenta amb la mà alçada*): Senyors...

Entra EL TAPÍS DE LA CREACIÓ DE GIRONA, que anirà fent bufonades mentre es parla d'ell.

EL BATLLE: Amb vostès el Tapís de la Creació. Es troba al Museu Capitular de la Catedral de Girona i és un brodat del segle XI o de començament del XII, únic en el seu gènere i la peça més important de totes les de l'art tèxtil romànic que es conserven al món. De 12 m² de superfície, peça brodada amb llanes de colors. Té una gran riquesa temàtica i iconogràfica. Presenta la creació del món i l'estada de l'home al Paradís, i una corona còsmica en la qual els elements de la naturalesa encerclen la figura central de Crist...

EL POLÍTIC CASTELLÀ: No. No me sirve. No cabemos dentro. El monasterio. Mejor. Díos creó a su imagen y semejanza. Nosotros también creamos a su imagen y semejanza. Yo quiero el san Beneto. Sólo me sirve el san Beneto.

L'HISTORIADOR (*per a sí*): Prepotent. Imperialista. Tafaner.

EL POLÍTIC CASTELLÀ (*continua sense escoltar-se'l*): No necesitamos un tapiz con la obviedad de la creación divina.

EL BATLLE: Se llevaría el Paraíso si se lleva el tapíssz...

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ¡Paparruchas!

L'HISTORIADOR: El 1769 construïrem el Pont Vell. Que s'endugui el Pont Vell.

EL BATLLE: Ni parlar-ne!

SANT VALENTÍ: Verge Maria! Senyor: perdona'ls aquest materialisme febril!

Escoltada la frase de SANT VALENTÍ, L'EXTRATERRESTRE busca entre EL POBLE amb l'esguard, i desisteix. No, no ha localitzat la Verge Maria.

L'EXTRATERRESTRE: No. Aquesta senyora que no ha fornicat no la trobo. Senyor Sant, aquí no hi para.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: No tengo mucho tiempo más, señores.

L'HISTORIADOR: Podemos venderle el puente. Una reliquia. *(Amb un accent força català)* De 1769.

EL POLÍTIC CASTELLÀ *(emprenyat)*: ¡Nosotros nunca tendemos puentes, señor! ¡Y menos comprarlos! Un puente es siempre fuente de conflicto e intercambios inconvenientes!!!

EL POBLE:

(cançoneta núm. 8 del poble)

Ben sabut és
que els ponts maregen la dreta.

On la copulativa o disjuntiva, imperativa.

I, i, o, o: no!

Quadrícula, cardo i decumanus,
el pa nostre de cada dia.
l, i, o, o: no!

Ordenances i serenos,
freres i capellanies,
una llengua única nacional.
l, i, o, o: no!

Les jergues rares (decadents)
catalana, basca i galega
només al camp i al rebost
i a la vora del foc.
A hores d'ara, a València,
ja un exemple ben clar!
l, i, o, o: no!

I a l'Europa dels ...vint-i-cinc?
la (*pronunciat en castellà*) "Bandera Nacional"
Amén! I així sia per molts anys!
Yes, yes, of course, merci mon amie!
I anem-hi!: cal subvencionar
la Fundació Francisco Franco nacional!
Fundación FAES: yupi, yupi,

yupi, yeah!

SANT VALENTÍ: Verge Maria!

L'EXTRATERRESTRE (*al BATLLE*): Alguna cosa no encaixa: vostè creu que aquesta verge d'amagat va tenir els tres infantets que no trobem per aquí? Tenen relació?

EL BATLLE: Whisky!

EL NOTARI beu d'amagat. Entra EL SERVENT DEL NOTARI amb una safata amb una ampolla de whisky ben bo i mitja dotzena de gots. Ho deixa i marxa. Tothom mira, atontat, la safata deixada al mig de la taula.

EL BATLLE: Un xarrupet, senyor Notari? ...Tot just una pausa.

EL NOTARI: (*Pausa*). Mercès, no. (*Pausa major*) Sóc abstemi. L'alcohol no fa salut.

EL BATLLE: Historiador...

L'HISTORIADOR: Bé haurem de tastar cosa tan antiga. Sí, gràcies. Un glopet de res. Sóc home de Priorats, moscatells i vermut però bé haurem de tastar cosa tan antiga.

EL BATLLE: Sant Valentí...

SANT VALENTÍ: Necessitaria un calze.

EL BATLLE: Un calze! I per al poble, moscatell (cosa antiga i més barata)!

Entra EL SERVENT DEL NOTARI amb una moscatellada i gots. Mentre EL POBLE es va autoservint moscatell en els gots petits, EL SERVENT DEL NOTARI porta ara un calze: el deixa enfront del BATLLE, que hi aboca whisky i l'apropa a SANT VALENTÍ.

SANT VALENTÍ: Déu us ho pagui.

EL BATLLE: Amb bones formes i millors informes. Així sia. *(A l'extreterrestre)* I tu, nano, en vols?

L'EXTRATERRESTRE *(s'ha apropat a olorar l'interior)*: Quin dissolvent és aquest?

No, mercès. No tinc cap taca a la roba. Mercè⁸.

Tots beuen un glop excepte EL NOTARI i L'EXTRATERRESTRE. Pausa.

EL NOTARI : Facin, facin el rotet. *(S'aixeca amb el llibre i beu d'espatlles a ells ansiosament, tot tacant-se el pit. Torna a seure, tot deixant el llibre al damunt de la taula).*

L'EXTRATERRESTRE *(al NOTARI, tot olorant-lo amb estranyesa)*: Quina taca tan grossa devíeu tenir!

EL NOTARI: Calla, ximplet! *(A tots)* Senyors, això ja fa pudor!

L'EXTRATERRESTRE *(en un to més alt)*: Quina taca tan grossa devíeu tenir!

EL NOTARI, emprenyat, li tira el contingut d'un got mig ple al pit.

SANT VALENTÍ: Verge Maria!

L'EXTRATERRESTRE : Per Dau, portin d'una vegada aquesta dona a la taula!

Aquest home s'està consumint!

SANT VALENTÍ: Mare de tots els sants!

L'EXTRATERRESTRE : No senyor ! Diríem que no ha tingut cap fill!

SANT VALENTÍ: Feu fóra d'aquí aquest heretge !

L'EXTRATERRESTRE: Per Dau, senyors! Que no suportó els crits!

EL BATLLE: A callar tothom! Silenci a la taula! *(Silenci general. EL NOTARI beu d'amagat).*

⁸ Ha transformat la paraula d'agraïment "mercès" en el nom propi de dona "Mercè".

IX. Del problema de la incultura i de la interpretació religiosa

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE,
SANT VALENTÍ, EL XAVAL DE L'ESCOPETA, EL SERVENT DEL NOTARI

D'entre EL POBLE surt un XAVAL DE L'ESCOPETA. Tira uns trets a l'aire i, després de mirar al seu voltant, atabalat marxa corrents d'escena.

EL BATLLE : I aquest qui cony és?

L'HISTORIADOR : El xaval de l'escopeta. Va sortir als diaris⁹. Què no llegiu ?

EL BATLLE: Historiador, Historiador, una cosa és fer història i una altra efectuar valoracions! A veure si hauré de tornar a la censura dels seixanta! Qui li ha dit que la Història pugui ser cínica?! A banda, el Batlle és sempre figura inqüestionable!

L'HISTORIADOR: Digui-li a l'oposició...

EL BATLLE: I sant tornem-hi!

L'HISTORIADOR: Bé, ja callo, senyor Batlle.

EL BATLLE: Millor aniran les coses.

L'HISTORIADOR: Ja callo, ja.

EL BATLLE: Estiradot! Sembles una columna de la Tarragona romana!

L'HISTORIADOR: No m'usurpi el paper, senyor Batlle.

EL BATLLE: Llamp de llamps¹⁰, pel pont fortificat de Besalú!

L'HISTORIADOR: Com sap totes aquestes coses?

EL BATLLE: Pel pont fortificat de Besalú i el riu Fluvià que hi ha a sota!

L'HISTORIADOR: Pel cony de ma mare, senyor Batlle! Com sap tant?!

EL BATLLE: No m'irriti més, Historiador! O perdrà la beca!

⁹ Fet real que sortí en la secció de successos dels Països Catalans al diari El Punt del diumenge 18 d'abril de 2004, pàg., 22: "Ingressa en un psiquiàtric un noi de Navarcles que va disparar contra tres veïns".

¹⁰ Frase típica del Capità Hadock al còmic Tintín.

L'HISTORIADOR: Ep!

EL BATLLE: L'avi era de Besalú. I a callar!

L'HISTORIADOR: Benaventurat l'avi. Els camins de la cultura són inexcrutables!

EL BATLLE : Senyor Notari, prengui nota que l'Historiador en un moment de la reunió va perdre el seny!

L'HISTORIADOR: Només és una alienació transitòria, senyor meu.

EL BATLLE: Ja està?

L'HISTORIADOR: Sí. Ja està.

L'EXTRATERRESTRE: S'us ha acabat la malaltia, bon home?

L'HISTORIADOR: Sí. Ja està. Per moments la cultura fa feliç un home.

L'EXTRATERRESTRE: Només per moments? Tenia entès que tot sovint.

L'HISTORIADOR : De fet sí, bon jan. Però això són paraules majors per a un batlle.

EL BATLLE : Compte, que et sento...

L'HISTORIADOR : S'ha acabat la festa.

EL BATLLE: Bé. Molt bé. Amb la Festa Major de cada any n'hi ha prou!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ¡Yo esto no lo deajo pasar en la capital, eh! ...Y da mal ejemplo.

EL BATLLE: Aquest beneit té raó, rellamps.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Apúntese en la agenda el año, el día, la hora, el quién, el qué y el cómo. Y nunca más lo deaje pasar.

EL BATLLE: Si en el fons... té raó!

L'HISTORIADOR: Tots som lletraferits una o altra vegada...

L'EXTRATERRESTRE(*amb santa innocència*): Li raja sang, senyor Historiador? Li ha caigut alguna obra literària a sobre?

EL BATLLE : Senyor extraterrestre, aneu a fer un tomb, a escampar la boira, a desempallegar-vos!

L'EXTRATERRESTRE: Massa tecnicismes lingüístics... No acabo d'entendre'l. Encara no tinc un nivell alt de llengua. Aquesta llibreteta on apunto rebentarà...

EL BATLLE: A callar, hòstia divina!

L'EXTRATERRESTRE: "A callar", sí. Però "hòstia divina" és una contradicció en termes.

EL BATLLE: Com?

L'EXTRATERRESTRE: No era pacífic "Déu"?

SANT VALENTÍ (*alertat per l'entrada de la conversa en la seva matèria*): Sempre!

L'EXTRATERRESTRE: Llavors, el Déu d'aquí no és el Déu d'allà, d'Alà...

SANT VALENTÍ: No barregi les mongetes amb les coliflors...

L'EXTRATERRESTRE: Ja m'ho deia la meva mare-xip, que de cuina no hi entenc...

SANT VALENTÍ: Doncs deixi la cuina per a la Ruscalleda, benvolgut estrany.

L'EXTRATERRESTRE: Sí. No sigui cas que em quedi el cap espès com la santa llet.

SANT VALENTÍ: Com "la santa llet"?

L'EXTRATERRESTRE: El germen fèrtil dels homes! Santa i antiga! Matusalèmica!
No parlava de la llet de vaca.

SANT VALENTÍ (*després d'escoltar astorat, escandalitzat*): Una altra heretgia! Del semen només se'n parla a les clíniques *in vitro*, mala peça!

L'EXTRATERRESTRE: M'estic ofuscant...

SANT VALENTÍ: Té la virtut d'introduir conceptes estranys en les converses!

L'EXTRATERRESTRE : Em pensava que això només ho feien els polítics, els publicistes, els poetes i els dibuixants de còmic.

SANT VALENTÍ : D'heretgia en heretgia! Potser sí: a la graella!

L'EXTRATERRESTRE: Per què tot ho veu en termes de religió? I per què aquestes interpretacions tan recargolades, per què tanta susceptibilitat?

SANT VALENTÍ : Més heretgies i qüestionaments!

EL BATLLE : Prou, senyor Sant Valentí! L'església a hores d'ara hauria d'aprendre a ser més tolerant!

SANT VALENTÍ: M'està dient que les dones han de poder entrar al sacerdoci?
Heretgies, més heretgies!!

EL BATLLE: Prou! N'estic fart d'haver de dialogar!

L'EXTRATERRESTRE: Esteu fent apologia de la dictadura?

EL BATLLE: Prou! Besalú, terra antiga i ferma, torna'm la calma!

EL POBLE:

(cançoneta núm. 9 del poble)

A tothom convé la calma.

Harmonia en general.

Pau, paciència i tolerància.

Abans del Fòrum

-escrit als rètols, per cert,

sense l'accent convenient-

es va dir i serà dit.

Abans del Fòrum dos-mil-quatre

existia aquesta idea

i, òbviament, existirà!

Moralina:

L'home és animal tartamut

que ensopega sempre

amb la mateixa pedra:

i d'aquí no en sortirà!

Aplaudiments del POBLE en acabar.

X. De tabús i suposades utopies, de tortures i males pronunciacions

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L'HISTORIADOR, L'EXTRATERRESTRE, EL POBLE,

LA BÍBLIA DE RIPOLL

EL BATLLE: Sóc partidari de fer marxar aquest home ben enganyat. Jo no li donaré el monestir, de cap manera. Ja ho tinc ben decidit. No sé quina és la vostra opinió però així ho faré. (*Pausa.*) Definitivament, les "tres emes" no ens convenen:

Madrid, monarquia i monitorització! Catalunya una, i lliure, i sobirana!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: ¡ Haga el favor! ¡Ni burlas ni engaños ni suposiciones ni sugerencias! ¡Usted lo sabe bien!

EL BATLLE: Si ho sabrem...

L'HISTORIADOR: El 1820 es publicà la Constitució que abolia l'orde benedictina. Els monjos havien d'abandonar el monestir abans de l'últim dia de l'any.

L'exclaustració definitiva fóu el 1835. No tornarem pas a aquells temps! El monestir és nostre, el seu esplendor ha de ser el nostre objectiu!

EL BATLLE: Per l'Elisa Carbó, que posseïa el 1907 el monestir... i mare del celebre pintor nostre Ramon Casas, ...per l'Elisa que no donarem el monestir! O pels meus collons!... O per l'avi... i el pont de Besalú! (*Pausa.*) Que entri la Bíblia de Ripoll!

Entra LA BÍBLIA DE RIPOLL.

EL BATLLE: A aquest home li donarem això: la Bíblia de Ripoll.

L'HISTORIADOR: Senyor batlle, com vol donar la Bíblia de Ripoll? Escrites el primer quart del segle XI, al monestir de Ripoll, evidentment. Però dels tres exemplars que es conservaven un es va cremar, l'altre està a la Biblioteca Vaticana i l'altre a la Biblioteca Nacional de París. Com vol donar una cosa que no és nostra!?

EL BATLLE (*en el fons, una mica emprenyat*): Oh.

LA BÍBLIA, personificada en forma de llibre, fa un petit ball i marxa.

EL BATLLE: Aquesta Bíblia no estava a Sant Pere de Rodes?

L'HISTORIADOR: En principi, sí, senyor. Era copiada cap al 1010 però com a botí de guerra el mariscal Noailles se l'endugué el 1693. Cal saber les coses, senyor Batlle...

EL BATLLE (*una mica emprenyat*): Sí, cal saber les coses... Besalú, fot-li un bon cop de garrot!!

L'EXTRATERRESTRE: Aquí el que cal fer és alguna cosa de nova planta. Donin-li a aquest home alguna cosa de nova planta. Després ja negociaran amb mi...

EL BATLLE: No digui aquestes paraules. Hauria de ser tabú.

L'HISTORIADOR: "Nova Planta" és a Catalunya paraula tabú¹¹.

¹¹ La Generalitat es va enfrontar al rei Felip IV de Castella, sobretot al famós comte-duc d'Olivares. L'expoli portà un gran disgust a la població i el mític Corpus de Sang de 1640. Aquesta desfeta

L'EXTRATERRESTRE: Perdonin, senyors, per això de la Nova Planta, no volia ferir els sentiments.

EL BATLLE: Perdonat.

EL POLÍTIC CASTELLÀ: En estos momentos no me pronuncio.

EL BATLLE: El millor, un *carajillo*, eh!, ...un cigaló per al senyor, per fer passar la mala maror...

EL POLÍTIC CASTELLÀ: Mejor, claro. Le tomo la palabra, pero ...¿cigalas?

EL BATLLE: No. Deje su cigala tranquila.

D'entre EL POBLE sortirà gent i servirà uns cigalons a la taula. En beuran EL BATLLE i EL POLÍTIC CASTELLÀ. Repetiran dues vegades.

EL BATLLE (*fa que medita, tot bebent lentament, quan en realitat està llegint un paper arrugat que s'ha tret de la butxaca; segon moment de pseudoerudició amb delació*): De vegades l'esglaonat de la façana de la Casa Amatller, de Puig i Cadafalch, em fa recordar les dificultats, en definitiva, de tracte que tenim amb les mentalitats centralistes o totalitàries...

EL POBLE: Caram!

EL BATLLE (*fa que medita, tot bebent lentament, quan en realitat està llegint un paper arrugat que s'ha tret de la butxaca*): També la.. la... la... torre...*(llegeix)* Foster (*guarda el paper ràpid*) de Collserola em recorda la capitalitat. Les dificultats de la nostra vida. Punxes, punxes, retrets, ensopegades, electrocutacions, freqüències diverses i llumetes que s'encenen si algun dia n'encertem una i ens posem d'acord.

significaria l'inici d'un gran procés de pèrdua de les institucions de govern de Catalunya, que acabaria el 1714 amb la signatura del Decret de Nova Planta, ja en temps de Felip V de Castella.

EL POBLE (*en realitat cadascun està llegint també el paper arrugat tret de la butxaca*): “Més de dos-cents metres d’alçada, un eix central i tot un perímetre de cables d’acer. 1988-92, Norman Robert Foster. La torre aquella que venim dient...”.

EL BATLLE (*a l’HISTORIADOR*): Veig que té el poble ben il·lustrat...

L’HISTORIADOR: S’ intenta. Algun sentit té tenir-me becat, no?

EL BATLLE: Així m’agrada. Què el poble prengui exemple de la cultura del seu batlle i, en conseqüència, que també la busqui! La cultura obre camins!

EL POLÍTIC CASTELLÀ: No sé perquè se preocupan tanto por san Beneto, por “san Bénét”. Preocúpense de las obras de arte en general y entonces pidan. Preocúpense por el cementerio de “Monjuicho¹²” y entonces pidan. Por los panteones, por esos verdaderos museos al aire libre. Por sus Clarasó, “Limona¹³”, “Campeni¹⁴”, por sus Albareda, Vilaseca...

EL BATLLE: Manel, un monument per a aquest home. S’ha integrat un xic i coneix la nòmina d’escultors i arquitectes catalans!

XI. L’evidència guanyadora

EL BATLLE, EL POLÍTIC CASTELLÀ, EL NOTARI, L’HISTORIADOR, L’EXTRATERRESTRE, EL POBLE,
EL CAPITELL ROMÀNIC DE SANT BENETÍ

S’avança algú d’entre EL POBLE.

L’HOME DEL POBLE: Senyor batlle, tenim un invitat. I... O un problema... segons es miri...

EL BATLLE: Que entri el primer!

L’HOME DEL POBLE: Són el mateix.

¹² Es refereix a Montjuïc.

¹³ Es refereix a Josep Llimona.

¹⁴ Es refereix a Josep Campeny.

EL BATLLE: Ja m'ha sentit! Que entri el primer!

Entra EL CAPITELL DE SANT BENET¹⁵.

EL CAPITELL DE SANT BENET: Benvolguts senyors, no sé quina mena de xerrameca porten fent aquí. Vinc a recordar-los que el monestir de Sant Benet no és d'uns ni és d'uns altres. Ni serà d'uns ni serà d'uns altres. Senyor batlle: molt menys encara de vostè. *(Solemne)* Com en la majoria dels casos sol passar, aquest immoble pertany a una entitat financera. Ningú no se salva de l'especulació! *(Pausa petita)* Així doncs, com que des del 2000 és propietat de Caixa Manresa facin el favor d'escampar la boira i passar cap a casa. Au, apa!

EL BATLLE: Rellamps!

EL CAPITELL DE SANT BENET: No senyor. La pela. Com sempre, la pela!

Fosc final.

FINAL

Masquefa/Barcelona/El Masnou

Masquefa, dijous 1 d'abril de 2004- Barcelona, 12 de maig de 2004

Revisió final: març del 2017

¹⁵ Per a la construcció de la personificació del capitell pot emprar-se el document gràfic que constitueix el llibre *Sant Benet de Bages*, de Francesca Espanyol (Angle Editorial, 2000).